

VĚŘÍM V DUCHA SVATÉHO, PÁNA A DÁRCE ŽIVOTA...

O Duchu svatém v životě církve a světa – inspirace v živé tradici církve

V srpnu roku 2011 byly publikovány výsledky analýzy šetření postojů středoškolské mládeže České republiky k náboženství a spirituálním otázkám. Šetření zorganizovala Křesťanská akademie mládeže (KAM) a jeho výsledky analyzovala a komentovala PhDr. Dana Hamplová, Ph.D. z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy v Praze. Celkem bylo dotazováno 6911 chlapců a dívek na 149 školách ve 30 obcích. Některé zajímavé výsledky vzhledem k našemu tématu uvádíme ve sloupku vpravo.

Výsledky výzkumu vedou k otázkám, ale také obsahují výzvy. Například: 76 % z dotazovaných mladých lidí se považuje za „spirituální“ osoby. Jaké otázky a touhy se pod tímto označením skrývají? Když k tomu vezmeme v úvahu skutečnost, že mladí lidé si nejsnáze nechají poradit a pomoci od svých vrstevníků, pak se můžeme ptát, jak oněch 7 % věřících mladých křesťanů vnímá svůj duchovní život, respektive kým je pro ně Duch svatý, co o Něm vědí, jak se v jejich životě projevuje, jak se k Němu obracejí? Jsou schopni svědčit svým vrstevníkům o působení Ducha svatého, který je „Pánem a dárce života“?

Katecheze mladých věřících má z tohoto úhlu pohledu otevřen velký prostor. Katechizující však musí být na vstup do něj dobře připraven. Může se opírat o svoje vlastní poznání a zkušenosti, a také o živou tradici církve. Co nám v tomto ohledu nabízí ona?

Jak věří v Ducha svatého církev, je synteticky formulováno ve Vyznání víry: „... věřím v Ducha svatého, Pána a dárce života, který z Otce i Syna vychází, s Otcem i Synem je zároveň uctíván a oslavován a mluvil ústy proroků.“ Nauku o Duchu svatém v novodobé historii církve rozvinul papež Lev XIII. v encyklice *Divinum illud munus* (1897). Papež Pius XII. nazval Ducha svatého v encyklice *Mystici corporis* (1943) životním principem církve, v níž působí ve spojení s Kristem, hlavou jeho mystického těla.

Druhý vatikánský koncil, jehož 50. výročí zahájení si v tomto roce připomeneme, shrnul působení Ducha svatého v církvi v čl. 4 konstituce *Lumen Gentium*. Koncil

též poukázal na nezbytnost znovu přehlédnout nauku o Duchu svatém. Papež Pavel VI. k tomu řekl v roce 1973 při generální audienci: „*Po christologii musí následovat nové studium a nový kult Ducha svatého. To je nepostradatelný doplněk koncilního učení.*“ Papež Jan Pavel II. napsal v encyklice o Duchu svatém: „*Skutečně, koncilní texty svým učením o církvi samé a o církvi ve světě nás povzbuzují, abychom stále více vníkali do trojičního tajemství Boha cestou evangelijní, patristickou a liturgickou: tato cesta nás totiž vede k Otci – skrze Krista – v Duchu svatém.*“ (DeV, čl. 2)

V roce 1981 se v Římě a v Cařihradě slavilo 1600. výročí prvního cařihradského koncilu (r. 381), při kterém byl k vyznání víry v Ducha svatého v nicejské formě připojen přídavek: „*Pána a dárce života, který od Otce vychází, který s Otcem i Synem je stejně uctíván a oslavován, který mluvil skrze proroky.*“ Formulace druhé části tohoto přídavku byla později ze strany římské církve rozšířena, což přispělo ke sporům mezi západní a východní církví. Papež Jan Pavel II. viděl v oslavách zmíněného výročí příležitost uvědomit si, že právě Duch svatý je nejvyšším zdrojem jednoty církve a ukazuje cestu k jednotě křesťanů.

Papežovou odpovědí na výzvu koncilu bylo vydání tří encyklik, které se postupně zabývají jednotlivými osobami Nejsvětější Trojice: *Redemptor Hominis* (Vykupitel člověka, 1979), *Dives in misericordia* (Bohatý milosrdenstvím, 1980) a *Dominum et Vivificantem* (Pána a dárce života, 1986). Jan Pavel II. chtěl encyklikou o Duchu svatém také odpovědět na hluboké touhy lidí, jak je u svých současníků vnímal: jde o **nové objevení Boha v jeho realitě nekonečného Ducha, který přesahuje věci lidské**, jak ho Ježíš představuje Samařance; jde o nezbytnost uctívat ho „v duchu a pravdě“ (J 4,24); o naději, že v něm naleznou tajemství lásky a sílu k „novému stvoření“ (Ř 8,22; Ga 6,15); ano, že naleznou toho, který dává život (srov. DeV, čl. 2).

Od vydání této encykliky uplynulo dvacet pět let. Její výzvy zůstávají aktuální.

Marie Zimmermannová

„Věřící“ a „spirituální“ jedinci mezi českými středoškoláky

Některá zjištění šetření KAM 2011:

- Výsledky šetření ukazují, že víra v nemateriální svět i zájem o duchovní záležitosti jsou mezi českou mládeží rozšířené, i když křesťanská víra je v menšině: 56 % lze označit za hledající, z nich 11 % věří v Boha a zajímá se o Něj. Specifickou skupinu představují mladí lidé, kteří věří v existenci Boha, ale uvádějí, že je Bůh nezajímá. Nejčastěji se jedná o chlapce a děvčata z křesťanských rodin, kteří se formálně hlásí k nějakému náboženskému vyznání.
- Přibližně tři čtvrtiny studentů lze zařadit mezi „spirituální jedince“ se zájmem o duchovní a spirituální otázky či neodmítající možnost nemateriálních jevů, jejich postoje však nelze označit jako křesťanskou víru (76 procent).
- „Spiritualní jedinci“ věří, že existuje něco víc než viditelný materiální svět, nebo na tuto otázku odpověděli „nevím, nepřemýšlel jsem o tom“ (polovina z těch, kdo vybrali odpověď „nevím/nepřemýšlel jsem o tom, uvedla, že věří v Boha nebo v něco nad námi). Jedná se tedy o chlapce a děvčata, kteří neodmítají existenci nadpřirozena či nemateriálního světa, nepatří však do skupiny vyhraněně věřících.
- Pouze 17 % respondentů lze označit za „ateisty“ a 7 procent za „věřící křesťany“. Jedná se o studenty, kteří odpověděli, že věří v Boha a zajímají se o Něj, věří, že Ježíš je Boží Syn a Spasitel, a hlásí se k některé církvi nebo náboženskému společenství.
- Ačkoliv má většina věřících studentů rodiče, kteří se hlásí k nějakému náboženskému vyznání, neznamená to, že by se děti vyznávajících rodičů automaticky zařazovaly do kategorie věřících křesťanů. Pouze pětinu dětí s alespoň jedním vyznávajícím rodičem lze totiž označit za věřící. V rodinách, kde se oba rodiče hlásí k náboženskému vyznání, lze mezi „věřící“ zařadit třetinu dětí.

Zdroj: Religiozita české mládeže na základě výběrového šetření. Zveřejněno na www.kam.cz, rubrika Downloads, složka Různé.